

■ Сацыяльны клопат

ПЕНСІІ ПРАЦЮЮЧЫХ ПЕНСІЯНЕРАЎ НЕ ЗМЕНЯЦА

Як вядома, з 1 студзеня 2017 года прадугледжана пэртапае што-гадовае павышэнне на 6 месяцаў пенсійнага ўзросту да дасягнення мужчынамі 63 гадоў, жанчынамі — 58 гадоў. Аналагічна будзе павялічаны і ўзрост, які дае права на льготныя працоўныя пенсіі і пенсіі за выслугу гадоў. 21 снежня прадстаўнікі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны падчас анлайн-канферэнцыі на сайтах Мінпрацы і сацабароны і БЕЛТА адказалі на пытанні беларусаў, якія датычацца змяненняў у пенсійнай сістэме. «Звязда» публікуе найбольш цікавыя і актуальныя пытанні і адказы.

— **Ці магчыма ў Беларусі далейшае павышэнне пенсійнага ўзросту ў бліжэйшыя гады?**

Намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Беларусі Валерый КАВАЛЬКОЎ:

— На бліжэйшыя шэсць гадоў рашэнне па пенсійным узросце прынята: ён будзе паступова павялічвацца, кожны год на 6 месяцаў, да 58 гадоў у жанчын і 63 гадоў у мужчын у 2022 годзе. Што датычыцца доўгатэрміновага перыяду — час пакажа. Тут важна, як будуць складацца дэмаграфічныя працэсы, як будзе працаваць эканоміка і, адпаведна, якой будзе сітуацыя з паступленнем унёскаў у бюджэт Фонду сацыяльнай абароны насельніцтва. Значэнне будуць мець і іншыя фактары — занятасць, міграцыя і г.д.

— **Пытанне з нагоды перадпенсійнага ўзросту. Зараз гэта 53 гады для жанчын і 58 гадоў — для мужчын. А ў 2017-м і наступных гадах?**

Валерый Кавалькоў:

— Па меры павышэння пенсійнага ўзросту будзе адпаведна павялічвацца і перадпенсійны ўзрост. Адзначу, што прыняты Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 14 снежня 2016 года № 452, які прадугледжвае ўнясенне адпаведных змен у норму Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 30 лістапада 2000 г. № 180 аб перадпенсійным узросце, у адпаведнасці з якім вызначаецца тэрмін дзеяння кантракта, што заключаецца (пад'ймаецца) з работнікамі.

— **Узрост выхаду на пенсію залежыць толькі ад даты нараджэння? Ці мае значэнне дата звароту па прызначэнне пенсіі?**

Намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Мінпрацы і сацабароны Ларыса ЯШКОВА:

— Улічваючы, што пэўнаму календарнаму году адпавядае свой пенсійны ўзрост, дата звароту па прызначэнне пенсіі, безумоўна, мае значэнне. Так, калі грамадзянін дасягнуў агульнаўстаноўленага пенсійнага ўзросту ў снежні канкрэтнага года і не рэалізаваў свае пенсійныя правы да канца гэтага года, то права на пенсію ў яго паўстане толькі ва ўзросце, які ўстаноўлены ў годзе яго звароту па прызначэнне пенсіі.

— **Калі ў 2017 годзе мне выходзіць на пенсію, за які перыяд трэба пацвердзіць заработную плату для яе вылічэння?**

Ларыса Яшкова:

— У 2017 годзе заробак для вылічэння пенсіі будзе вызначацца за апошнія 23 гады запар стажу працы, але не больш чым за фактычна існуючы стаж працы. Таму калі вы да дня прызначэння пенсіі працягнеце працаваць, то заробак будзе ўлічвацца пачынаючы з 1994 года альбо, калі былі перапынкі ў працы, — за больш ранні перыяд. За час да ўвядзення ў краіне персаніфікаванага ўліку (да 1 студзеня 2003 года) для вылічэння пенсіі заробак пацвярджаецца даведкамі працадаўцаў.

— **Ці можна выбраць для вылічэння пенсіі больш высокі заробак за ўсю працоўную дзейнасць?**

Начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Наталля МУРАШКЕВІЧ:

— Не, такая магчымасць заканадаўствам не прадугледжана. Заробак для вылічэння пенсіі вызначаецца за ўстаноўлены заканадаўствам перыяд. Так, у 2016 годзе пенсія вылічваецца з заробку за апошнія 22 гады стажу працы, але не больш чым за фактычна існуючы стаж працы. Штогод названы перыяд павялічваецца на адзін год да фактычна наяўнага ў грамадзяніна стажу працы.

— **Чаму перыяды вучобы, догляду за дзецьмі перасталі ўлічваць для пенсіі?**

Валерый Кавалькоў:

— Такія перыяды як улічваліся, так і ўлічваюцца ў стаж і ўплываюць на памер пенсіі. Гэта рэгламентуецца Законам Рэспублікі Беларусь «Аб пенсійным забеспячэнні».

Аднак для прызначэння працоўнай пенсіі па ўзросце неабходны яшчэ і мінімальны перыяд працы з выплаты абавязковых страхавых унёскаў (страхавы стаж). У перыяды навування, догляду за дзецьмі і іншыя перыяды грамадска карыснай дзейнасці (прадугледжаныя часткай другой артыкула 51 Закона) выплата ўнёскаў не ажыццяўляецца (не ажыццяўлялася). Таму такія перыяды не залічваюцца ў страхавы стаж.

— **Лічу, што страхавы стаж неапраўдана вялікі для тых, хто служыў у арміі, даглядаў непрацаздольных.**

фота БЕЛТА

Наталля Мурашкевіч:

— Па агульнапрынятым падыходзе ва ўмовах старэння насельніцтва права на пенсію за кошт сродкаў страхавання даецца тым, хто на працягу значнага перыяду ажыццяўляў працоўную дзейнасць з выплатай унёскаў на дзяржаўнае сацыяльнае (пенсійнае) страхаванне. Пры гэтым патрабаваная працягласць мінімальнага страхавога стажу эканамічна і сацыяльна абгрунтавана тым, што працоўная пенсія выплачваецца грамадзянам працяглы перыяд — у сярэднім больш за 20 гадоў (жанчынам — каля 26 гадоў). Прычым гэты перыяд паступова павялічваецца за кошт росту працягласці жыцця.

Так, для прызначэння працоўнай пенсіі па ўзросце на агульных падставах у 2016 годзе патрабуецца не менш за 15 гадоў 6 месяцаў страхавога стажу. Штогод яго працягласць будзе павышацца на 6 месяцаў да 20 гадоў да 2025 года.

З іншага боку, такія патрабаванні па мінімальным страхавым стажы для работнікаў пасільныя. Бо стаж у 15—20 гадоў працы фарміруецца на працягу ўсяго працаздольнага перыяду жыцця, што дазваляе яго сфарміраваць нават з улікам магчымага адцягнення на іншую сацыяльна значную дзейнасць.

— **У перыяд з 1995 па 1999 год займалася прадпрымальніцкай дзейнасцю і добраўмушлена плаціла падаткі. Паколькі прадпрымальнікі ў гэты перыяд былі вызвалены ад выплаты ўнёскаў у пенсійны фонд, страхавыя ўнёскі я не плаціла. Цяпер мне кажуць, што гэты перыяд не будзе мне ўключаны ў пенсію. Гэта насамрэч так?**

Валерый Кавалькоў:

— Згодна з артыкулам 51 Закона «Аб пенсійным забеспячэнні» перыяд ажыццяўлення прадпрымальніцкай дзейнасці ўключаецца ў стаж для мэт пенсійнага забеспячэння пры ўмове выплаты абавязковых

страховых унёскаў. У перыяд да 1 жніўня 2002 года для індывідуальных прадпрымальнікаў заканадаўствам быў устаноўлены добраахвотны парадак выплаты абавязковых страхавых унёскаў (а не вызваленне ад іх выплаты): г.зн. прадпрымальнік сам вырашаў, плаціць яму страхавыя ўнёскі альбо не, і тым самым фарміраваць пенсійныя правы, ці не.

Падстаў для ўключэння ў стаж перыяду прадпрымальніцкай дзейнасці без выплаты страхавых унёскаў не маецца.

ЯК БУДЗЕМ ВЫХОДЗІЦЬ НА ПЕНСІЮ

3 2017-га кожны год будзе ўстанаўлівацца «новы» пенсійны ўзрост шляхам яго павышэння ў адносінах да папярэдняга года на 6 месяцаў.

ПЕНСІЙНЫ ЎЗРОСТ СКЛАДЗЕ...

у 2017 годзе:

для мужчын — 60 гадоў 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1957 г.), для жанчын — 55 гадоў 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1962 г.);

у 2018 годзе:

для мужчын — 61 год (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 ліпеня па 31 снежня 1957 г.), для жанчын — 56 гадоў (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 ліпеня па 31 снежня 1962 г.);

у 2019 годзе:

для мужчын — 61 год 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1958 г.), для жанчын — 56 гадоў 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1963 г.);

у 2020 годзе:

для мужчын — 62 гады (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 ліпеня па 31 снежня 1958 г.), для жанчын — 57 гадоў (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 ліпеня па 31 снежня 1963 г.);

у 2021 годзе:

для мужчын — 62 гады 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1959 г.), для жанчын — 57 гадоў 6 мес. (у другім паўгоддзі пенсія можа быць прызначаная народжаным з 1 студзеня па 30 чэрвеня 1964 г.);

З 2022 года пенсіі будуць прызначаць мужчынам — у 63 гады, жанчынам — у 58 гадоў.

■ Адукацыя

Удыхнуць «жывую душу» ў падручнік можа толькі настаўнік

Прыцягненне педагогаў-практыкаў да стварэння новых падручнікаў і вучэбна-метадычных комплексаў міністр адукацыі Ігар КАРПЕНКА лічыць ключавым момантам і залогам таго, што падручнік будзе станоўча ацэнены ўсімі: і прафесіяналамі, і вучнямі, і іх бацькамі. Такую думку ён выказаў падчас удзелу ў Фэстывалі вучэбнай кнігі, арганізаваным Нацыянальным інстытутам адукацыі.

— Галоўнае, каб пры падрыхтоўцы вучэбна-метадычнага комплексу мы абпіраліся на пазітывны досвед, напрацоўкі нашых настаўнікаў-практыкаў, асабліва настаўнікаў-метадыстаў, педагогаў з вялікім прафесійным стажам і багажом, — падкрэсліў міністр. — Падручнік павінен суадносіцца з нашай дзяржаўнасцю, з практычнымі напрацоўкамі ў сістэме адукацыі, быць вытрыманым з пункту погляду навуковасці. Калі ў нас атрымаецца ўсё

гэта спалучыць, то, напэўна, мы зможам казаць пра высокую якасць...

Ігар Карпенка высока ацаніў прадстаўлення на выставе вучэбных выданняў, адзначыўшы, што настаўнікам сёння не даводзіцца вынаходзіць веласіпед пры падрыхтоўцы да ўрокаў. Яны ўсім для гэтага забяспечаны. А вось у чым наша школа недапрацоўвае, дык гэта ў рабоце з бацькамі: яны праецыруюць сваё ўспрыманне школы і падручнікаў, па якіх вучыліся, на тое, што мы маем сёння. І калі не знаходзяць у падручніках таго, што было там раней, пачынаюць іх крытыкаваць. Але ўмовы вакол нас змяняюцца, змяняюцца сучасныя дзеці, развіваецца навука, у тым ліку педагагічная, удасканальваюцца навукальныя тэхналогіі...

— Калі мы будзем прысвячаць бацькоўскія сходы не толькі пытанням умацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы, але і пытанням удасканалення адукацыйнага працэсу, то, упэўнены, атрымаем надзей-

ных саюзнікаў у плане ацэнкі той вялікай вучэбна-метадычнай работы, якую здзейснілі ўсе нашы структуры, аўтарскія калектывы і наватары-практыкі, — дадаў Ігар Карпенка. — Да таго ж нават наяўнасць самага сучаснага вучэбна-метадычнага комплексу зусім не гарантуе чаканага эфекту, калі асобасныя і прафесійныя якасці настаўніка не дазваляюць яму стварыць непаўторны ўрок. Таму ўся наша праца будзе дарэмнай, калі мы не будзем клапаціцца пра павышэнне прафесійнага ўзроўню педагагічнага саставу. Прычым мы павінны думаць не толькі пра кадры для агульнай сярэдняй і прафесійна-тэхнічнай адукацыі, але і пра кадры для вышэйшай школы. Праблема стварэння якасных падручнікаў патрабуе грамадскага абмеркавання і сур'ёзнага паглыблення ў праблематыку для таго, каб удасканаліць змест адукацыі ў цэлым.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@zviazda.by

■ Манеты

Птушка года ў срэбры і нікелі

Нацыянальны банк Беларусі выпускае ў абарачэнне памятныя манеты «Гогаль звычайны» серыі «Птушка года», паведамляе прэс-служба рэгулятара.

Намінал сярэбранай манеты — 10 рублёў, і выраблена яна са сплаву пробы 925 (тыраж — 1 тысяча штук). Медна-нікелевая манета выпушчана наміналам 1 рубель,

тыраж яе склаў 2 тысячы штук. У цэнтры аверса манеты — выява птушаняці на стылізаваных далонях. У цэнтры рэверса ў авале, які сімвалізуе яйка, знаходзіцца рэльефная выява птушкі. Манеты маюць форму круга, з пярэдняга і адваротнага бакоў — кант, які выступае па акружнасці. Бакавая паверхня манет з насечкай.

Выпушчаныя ў абарачэнне манеты з'яўляюцца законным плацежным сродкам Беларусі, абавязковым да прыёму па намінальным кошце пры ўсіх відах плацяжоў без якіх-небудзь абмежаванняў.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by